

PARLAMENT DE CATALUNYA

Ernest Benach i Pascual
President

ACTE COMMEMORATIU DEL DIA INTERNACIONAL DEL POBLE GITANO

Palau del Parlament, 8 d'abril de 2010

Moltes gràcies per les seves paraules. Deia al principi d'aquest acte que aquesta casa és també la casa de tots, casa seva, perquè el poble gitano és una part important de Catalunya. Ha deixat la seva empremta en el que ara som com a país, i estic convençut que des de la seva pròpia identitat el poble gitano continuarà aportant la seva vitalitat per ajudar a fer de la Catalunya del segle XXI una terra plural de llibertat, de justícia social, de progrés.

Les commemoracions, com aquesta d'avui, serveixen per fer una ullada al passat, serveixen per valorar el punt on som i per mirar endavant a fi d'intentar projectar un futur millor.

Ja s'ha dit, però vull remarcar que fa set anys que fem aquesta celebració de manera institucional aquí al Parlament, i per tant jo penso que hem consolidat dintre el calendari anual del Parlament la celebració del dia internacional del poble gitano, i això, per a aquesta casa, és una bona notícia.

La ullada al passat, en aquest cas, ens porta a recordar la difícil història del poble gitano. També difícil a casa nostra. Sempre diem que aquesta és una terra d'acollida, però el poble romaní, des que va arribar, el segle XV, fins fa ben pocs anys ha estat repetidament perseguit, tractat amb recel, marginat, com a tants altres indrets, cosa que ha creat un pòsit de desconfiança en les nostres societats cap a la figura dels gitanos. Lleis i decrets promulgats per reis, governadors, dictadors, en van intentar eliminar la identitat, en van intentar esborrar la llengua. Se'ls va intentar expulsar o assimilar. Fins i tot, durant el franquisme se'n van criminalitzar la identitat i la llengua. I, tanmateix, no van aconseguir vèncer la

voluntat del seu poble de ser, d'existir, de viure amb la seva pròpia identitat, de viure amb la seva pròpia cultura.

La nació catalana ha patit alguna d'aquestes experiències, segurament amb alguns punts d'intensitat diferents, però també s'ha intentat fer-nos renunciar al que som, a la nostra llengua, a la nostra identitat. I tampoc se n'han sortit.

En aquest sentit, la història ha escrit un lligam entre el poble gitano i Catalunya. Potser per això, quan fa uns dies vaig llegir un article sobre l'Oncle Àngel, patriarca gitano de Lleida del segle passat, no em va sorprendre conèixer-ne la devoció pel president Macià, ni tampoc em va sorprendre que fos empresonat per lluir una senyera després de la guerra civil, en un moment extraordinàriament difícil. Perquè a tots els catalans ens uneix aquesta voluntat de ser lliures, de viure com el que som.

És des d'aquesta voluntat de llibertat, és des d'aquesta pròpia identitat, que el projecte de Catalunya, com a país de llibertat i de progrés, és un projecte comú, un projecte de què tots i totes formem part. Això fa de Catalunya un projecte plural. I en aquesta pluralitat és evident que Catalunya és gitana. Ho és per la via d'una parla que ha incorporat paraules com 'xaval', 'llumí', 'dinyar', 'halar', 'potra', 'cangueli' o 'paio'; ho és per una cultura musical que no pot ignorar –al contrari, ha de remarcar amb orgull– la força de la rumba; ho és per una presència humana fonamental per entendre, per exemple, el que han estat i el que són a la capital de Catalunya els barris de Gràcia, del Poble Sec o d'Hostafrancs; ho és per una qüestió que comentàvem just abans d'entrar en aquest acte, per la mateixa venda ambulat, situació en aquests moments delicada per a tots vostès, en som conscients. Són només alguns exemples, alguns exemples per deixar palès que no es pot entendre Catalunya sense els gitanos, tot i que no sempre hagin estat valorats i apreciats com es mereixen ni se n'hagi reconegut la contribució com a catalans.

Aquesta setmana he rellegit unes paraules de fa pocs anys del desaparegut Francesc Ferrer i Gironès, historiador i polític amb qui vam compartir escó durant una colla d'anys en aquest Parlament. Ferrer i Gironès, després de participar en unes jornades sobre el poble gitano a Catalunya, va escriure un article interessant, que el recomano, on acabava dient, amb relació al futur de Catalunya: “Tant de bo que la integració social dels nouvinguts sigui com la que han fet els gitano. Tindríem el futur assegurat.”

La Catalunya dels darrers anys per fi ha començat a fer justícia a la contribució dels gitano al nostre país. A la igualtat legal arribada amb la democràcia, aquí s'hi ha afegit una intensa activitat associativa –avui en tenim una mostra excel·lent– i una implicació política del món gitano, que ha portat les seves justes reivindicacions, i encara les porta, a les institucions. I és així que el Parlament va començar a tramitar propostes vinculades a aquest món, va reconèixer la cultura gitana i els seus valors, va començar a celebrar aquest acte de commemoració, com dèiem abans, que ha tingut continuïtat des del 2003, i el 2007 va aprovar la declaració de reconeixement de la persecució i el genocidi del poble gitano, declaració feta amb tot l'orgull i amb tot l'honor per aquesta casa. I de la mà de diputats catalans el 2005 es va portar i aprovar al Congrés dels Diputats, a Madrid, una proposició no de llei de reconeixement precisament dels drets del poble gitano. I com cal fer aquest segle XXI, en què l'escenari polític i social cada cop escapa més a les fronteres com les hem enteses fins ara, el tema ha arribat al Parlament Europeu, on una minoria de més de deu milions de persones, nació sense estat propi però present arreu del continent, comença, encara que sigui tímidament, a ser tinguda en compte. I és així, també, des de la implicació social i política, que el govern va desenvolupar un pla integral del poble gitano a Catalunya, que ja es troba en una segona fase, la del període 2009-2013.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Ernest Benach i Pascual
President

Tot plegat, a escala catalana, a escala espanyola, a escala europea, una intensa activitat per aconseguir que la igualtat d'oportunitats no solament sigui llei. La igualtat d'oportunitats ha de ser sobretot una realitat, per aconseguir posar fi a recels i estigmes socials, per corregir injustícies, per eliminar obstacles que fins fa poc semblaven insuperables.

Deia al principi que en dies com aquest cal fer repàs del passat, del present i del futur. La feina que es fa, la voluntat que es demostra, és la base d'aquest futur.

Malgrat que continuen les dificultats –dificultats que a més s'incrementen per la crisi econòmica que tots plegats patim–, malgrat que hi hagi coses que no acaben de rutllar –en som conscients, i vostès n'han esmentat unes quantes–, malgrat que tot no acaba de ser com voldríem, aquest treball, aquesta voluntat, són un indicador potent que assenyala que el poble romaní té al davant un futur amb un nou escenari d'oportunitats, que avança cap a un futur de progrés i de llibertats. I estic convençut, absolutament convençut, que el futur del conjunt de Catalunya, d'aquesta Catalunya de què tots formem part, de què vostès són part essencial, també aprofitarà les oportunitats i avançarà en el terreny del progrés i les llibertats.

Sastipen thàj mestipen, opre romà. Salut i llibertat, endavant poble gitano.